



EUROOPAN
TILINTARKASTUS
TUOMIOISTUIN

Kertomus elektroniset komponentit ja järjestelmät Euroopan johtoasemaa
varten -yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2017

sekä yhteisyrityksen vastaus

SISÄLLYS

	Kohta
Yhteisyrityksen vastaus	
Johdanto	1–10
ECSEL-yhteisyrityksen perustaminen	1–2
Hallinto ja ohjaus	3–5
Tavoitteet	6
Resurssit	7–9
Komission laatimat arvioinnit	10
Lausunto	11–28
Lausunto tilien luotettavuudesta	12
Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	13
Perustelut varauman sisältävälle lausunnolle tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	14–18
Varauman sisältävä lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	19
Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet	20–22
Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä	23–28
Talousarvio- ja varainhallinto	29–35
Varainhoitovuoden 2017 talousarvion toteuttaminen	29
Monivuotisen talousarvion toteuttaminen seitsemännnen puiteohjelman yhteydessä	30
Monivuotisen talousarvion toteuttaminen Horisontti 2020 -ohjelman yhteydessä	31–35
Sisäiset kontrollit	36–37
Hallinnolliset menettelyt	36–37
Muut asiat	38
Teollisuutta edustavien osakkaiden osuuksista koituva vipuvaikutus	38

Tietoja komission laatimista arvioinneista

39–40

Liite – Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

Yhteisyrityksen vastaus

JOHDANTO

ECSEL-yhteisyrityksen perustaminen

1. Brysselissä sijaitseva elektroniset komponentit ja järjestelmät Euroopan johtoasemaa varten -yhteisyritys (ECSEL) perustettiin toukokuussa 2014¹ toimikaudeksi, joka jatkuu 31. joulukuuta 2024 saakka. ECSEL-yhteisyritys korvasi ENIAC- ja ARTEMIS-yhteisyritykset, joiden toimintakausi päättyi 26. kesäkuuta 2014. ECSEL-yhteisyritys alkoi toimia itsenäisesti 27. kesäkuuta 2014.

2. ECSEL-yhteisyritys on nanoelektroniikan ja sulautettujen tietotekniikkajärjestelmien tutkimukseen liittyvä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus. ECSEL-yhteisyrityksen perustajaosakkaita ovat Euroopan unioni (EU), jota edustaa komissio, ECSEL-osallistujavaltiot² sekä kolme teollisuusjärjestöä (AENEAS, ARTEMISIA ja EPOSS), jotka edustavat sulautettujen ja kyberfyysisten järjestelmien, älykkäiden integroitujen järjestelmien sekä mikro- ja nanoelektroniikan aloilla toimivia yrityksiä ja tutkimusorganisaatioita.

Hallinto ja ohjaus

3. Yhteisyrityksen hallintorakenteeseen kuuluvat hallintoneuvosto, toimitusjohtaja, julkisten tahojen neuvosto ja yksityisten osakkaiden neuvosto.

4. Hallintoneuvosto koostuu yhteisyrityksen osakkaiden edustajista. Se vastaa yleisesti yhteisyrityksen strategisista suuntauksista ja toiminnasta ja valvoo yhteisyrityksen toimien toteuttamista. Toimitusjohtaja vastaa yhteisyrityksen päivittäisestä johtamisesta.

5. Julkisten tahojen neuvosto koostuu komission edustajasta ja yhdestä yhteisyrityksen kunkin osallistujavaltion edustajasta. Se päättää julkisten varojen osoittamisesta valittuihin

¹ Neuvoston asetus (EU) N:o 561/2014, annettu 6 päivänä toukokuuta 2014, ECSEL-yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 169, 7.6.2014, s. 152).

² Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Israel, Italia, Itävalta, Kreikka, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Norja, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekin tasavalta, Unkari, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta.

ehdotuksiin. Yksityisten osakkaiden neuvosto koostuu yhteisyrityksen yksityisten osakkaiden edustajista ja laatii strategista tutkimus- ja innovointiohjelman koskevan ehdotuksen.

Tavoitteet

6. ECSEL-yhteisyrityksen päätavoitteena on edistää vahvan ja maailmanlaajuisesti kilpailukykyisen elektronisten komponenttien ja järjestelmien alan teollisuuden kehittämistä EU:ssa. Lisäksi yhteisyrityksen tarkoituksena on varmistaa keskeisillä markkinoilla ja yhteiskunnallisten haasteiden käsittelyssä tarvittavien elektronisten komponenttien ja järjestelmien saatavuus sekä ylläpitää ja lisätä puolijohteiden ja älykkäiden järjestelmien valmistuskapasiteettia Euroopassa. Yhteisyrityksen tavoitteena on myös yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden strategiat yksityisten investointien houkuttelemiseksi ja julkisen tuen vaikuttavuuden lisäämiseksi välttämällä toimien turhaa päällekkäisyyttä ja hajautumista sekä helpottamalla asiaankuuluvan tutkimus- ja innovointialan toimijoiden osallistumista.

Resurssit

7. EU osallistuu yhteisyrityksen toimintakuluihin enintään 1 185 miljoonalla eurolla. Määrä rahoitetaan Horisontti 2020 -puiteohjelmasta³. Osallistujavaltioiden⁴ on myönnettävä yhteisyritykselle vähintään vastaavansuuruinen määrä varoja. Teollisuusalojen osakkaiden rahoitusosuuden on oltava vähintään 1 657,5 miljoonaa euroa⁵.

8. Yhteisyrityksen hallinnolliset kulut katetaan osakkaiden käteisrahoitusosuuksilla; EU:n rahoitusosuus on enintään 15,3 miljoonaa euroa ja yksi prosentti teollisuusalojen osakkaiden kaikkien hankkeiden kokonaiskustannuksista (vähintään 19,7 miljoonaa euroa mutta korkeintaan 48 miljoonaa euroa)⁶.

³ Asetus (EU) N:o 561/2014, 3 artiklan 1 kohta.

⁴ Asetus (EU) N:o 561/2014, 4 artiklan 1 kohta.

⁵ Asetus (EU) N:o 561/2014, 4 artiklan 2 kohta.

⁶ ECSEL-yhteisyrityksen yhtiöjärjestyksen 16 artiklan 2 kohta (asetus (EU) N:o 561/2014, liite I). Lisäksi saman asetuksen 19 artiklan mukaisesti kaudella 2014–2017 maksettiin ENIAC-yhteisyrityksen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 72/2008 (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 21) ja ARTEMIS-yhteisyrityksen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen

9. Vuonna 2017 yhteisyrityksen lopulliset määrärahat olivat 290,1 miljoonaa euroa (2016: 244 miljoonaa euroa). Yhteisyrityksen henkilöstön määrä oli 31. joulukuuta 2017 yhteensä 29 (2016: 29)⁷.

Komission laatimat arvioinnit

10. Komissio sai kesäkuussa 2017 päätökseen loppuarvioinnin seitsemännen puiteohjelman mukaisista yhteisyrityksen toimista sekä väliarvioinnin Horisontti 2020 -puiteohjelman mukaisista toimista, minkä jälkeen se laati toimintasuunnitelmat toteuttaakseen arvioinneissa annetut suositukset. Siksi tilintarkastustuomioistuin sisällyttää kertomukseensa osion, jossa käsitellään arviointeihin perustuvia yhteisyrityksen toimintasuunnitelmia. Osio on laadittu ainoastaan tiedotustarkoituksessa, eikä se ole osa tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausumaa tai -havaintoja.

LAUSUNTO

11. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut
- a) yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat⁸ ja kertomukset talousarvion toteuttamisesta⁹ 31. joulukuuta 2017 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
 - b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti.

(EY) N:o 74/2008 (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 52) mukaisesti käynnistettyjen toimintojen päättämiseen liittyviä ECSEL-yhteisyrityksen hallintokuluja varten seuraavat rahoitusosuudet: a) 2 050 000 euroa unionilta, b) 1 430 000 euroa AENEAS-järjestöltä ja c) 975 000 euroa ARTEMISIA järjestöltä.

⁷ Lisätietoja yhteisyrityksen toimivaltuuksista ja toiminnasta esitetään sen sivustolla: www.ecsel-ju.eu.

⁸ Tilinpäätöslaskelmat sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁹ Kertomukset talousarvion toteuttamisesta käsittävät kertomukset, joissa on aggregoitu kaikki talousarviotapahtumat, ja talousarvion liitetiedot.

Lausunto tilien luotettavuudesta

12. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen tilinpäätös 31. joulukuuta 2017 päättyneeltä varainhoitovuodelta antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta 31. päivältä joulukuuta 2017 sekä toimien tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti. Kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksytyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin.

Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

13. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2017 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat tulot ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Perustelut varauman sisältävälle lausunnolle tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

14. ECSEL-yhteisyritys on ottanut hoitaakseen ARTEMIS- ja ENIAC-yhteisyritysten seitsemännen puiteohjelman hankkeet. ECSEL-yhteisyrityksen näihin hankkeisiin vuonna 2017 suorittamat maksut, joiden perusteena olevista kuluista ECSELin osallistujavaltioiden kansalliset rahoitusviranomaiset olivat antaneet hyväksymistä koskevan todistuksen, olivat määrältään 76,4 miljoonaa euroa (2016: 118 miljoonaa euroa), joka vastaa 32:ta (2016: 54:ää) prosenttia yhteisyrityksen operatiivisten maksujen kokonaismäärästä vuonna 2017.

15. ARTEMIS- ja ENIAC- yhteisyritysten kansallisten rahoitusviranomaisten kanssa tekemiä hallinnollisia sopimuksia sovelletaan edelleen, koska nämä yhteisyritykset sulautettiin ECSEL-yhteisyritykseksi. Kansalliset rahoitusviranomaiset toimittavat näiden sopimusten nojalla seitsemännen puiteohjelman hankemaksuja koskevat jälkitarkastukset yhteisyrityksen puolesta. ARTEMIS- ja ENIAC- yhteisyritysten jälkitarkastusstrategiat perustuivat suurelta osin siihen, että kansalliset rahoitusviranomaiset tarkastivat hankkeiden kuluilmoitukset¹⁰.

¹⁰ ARTEMIS- ja ENIAC-yhteisyritysten hyväksymien jälkitarkastusstrategioiden mukaisesti yhteisyrityksen on arvioitava vähintään kerran vuodessa, saadaanko osakasvaltioiden

16. ECSEL-yhteisyritys on arvioinut kansallisten rahoitusviranomaisten jälkitarkastusten täytäntöönpanoa. Se on saanut kansallisilta rahoitusviranomaisilta kirjalliset lausunnot, joiden mukaan tapahtumien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta saadaan kohtuullinen varmuus kansallisten menettelyjen täytäntöönpanon perusteella. ECSEL-yhteisyritys ei kuitenkaan voi laskea yhtä luotettavaa painotettua virhetasoa eikä jäännösvirhetasoa, koska kansallisten rahoitusviranomaisten soveltamat menetelmät ja menettelyt vaihtelevat huomattavasti.

17. Tilintarkastustuomioistuin ei näin ollen voi päätellä, toimivatko jälkitarkastukset vaikuttavalla tavalla, eikä arvioida, saadaanko tämän keskeisen kontrollin perusteella riittävä varmuus tilien perustana olevien seitsemännen puiteohjelman toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta¹¹.

18. Kansallisten rahoitusviranomaisten soveltamien menetelmien ja menettelyjen erilaisuutta koskeva ongelma ei ole merkityksellinen Horisontti 2020 -hankkeiden täytäntöönpanon kannalta, sillä jälkitarkastukset ovat komission yhteisen tarkastustoiminnon vastuulla¹². Yhteisyritys käynnisti vuonna 2017 yhdessä tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston yhteisen tarkastuksen kanssa ensimmäisen jälkitarkastuksen, joka kohdistui Horisontti 2020 -puiteohjelman välimaksuihin liittyvistä kuluilmoituksista satunnaisesti poimittuun otokseen. Tarkastuksen tuloksista raportoidaan kuitenkin vasta yhteisyrityksen toimintakertomuksessa vuodelta 2018.

Varauman sisältävä lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

19. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että kohdissa 14–18 kuvatun ongelman mahdollisia vaikutuksia lukuun ottamatta 31 päivänä joulukuuta 2017 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat maksut ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet

20. Toimiva johto vastaa SEUT:n 310–325 artiklan ja yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen mukaisesti tilinpäätöksen laatimisesta ja esittämisestä kansainvälisesti hyväksytyjen julkisen sektorin tilinpäätösstandardien pohjalta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tähän velvollisuuteen kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen

toimittamien tietojen perusteella riittävä varmuus tapahtumien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

¹¹ Ks. myös ECSEL-yhteisyrityksen vuoden 2017 toimintakertomus, X luku.

Neuvoston asetus (EU) N:o 561/2014, 13 artiklan 2 kohta.

valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä. Toimivan johdon vastuulla on lisäksi varmistaa, että tilinpäätöksessä mainitut toiminnot, rahoitustoimet ja tiedot ovat niitä sääntelevien normien mukaisia. Yhteisyrityksen toimiva johto on viime kädessä vastuussa tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

21. Kun toimiva johto laatii tilinpäätöstä, sen vastuulla on arvioida yhteisyrityksen kykyä jatkaa toimintaansa. Toimivan johdon on tuotava tarvittaessa esiin toiminnan jatkuvuuteen liittyvät seikat ja laadittava tilinpäätös toiminnan jatkuvuuden periaatteen pohjalta.

22. Hallintoelinten vastuulla on valvoa organisaation tilinpäätösraportointia.

Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä

23. Tilintarkastustuomioistuimen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset, ja antaa tarkastuksensa perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle tai muille asianomaisille vastuuvapauden myöntäville viranomaisille tarkastuslausuma tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Kohtuullisella varmuudella tarkoitetaan korkeaa varmuustasoa. Kohtuullinen varmuus ei kuitenkaan ole tae siitä, että tarkastuksessa havaitaan kaikki olennaiset virheellisyydet ja noudattamatta jättämiset. Virheellisyydet ja noudattamatta jättämiset voivat johtua petoksista tai virheistä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

24. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arvioon siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyyksiä tai että tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädäntökehyksen vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontrolleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen sekä tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden kannalta. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden asianmukaiset tarkastustoimenpiteet, mutta tarkoituksena ei ole esittää lausuntoa sisäisten kontrollien vaikuttavuudesta. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden

asianmukaisuuden ja toimivan johdon esittämien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilien yleisen esittämistavan arvioiminen.

25. Tulojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa komissiolta saadun tuen ja arvioi menettelyt, joilla yhteisyritys kerää palkkioita ja muita tuloja.

26. Menojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa maksutapahtumat, kun menot ovat aiheutuneet ja ne on kirjattu ja hyväksytty. Tarkastus kattaa kaikenlaiset (myös omaisuuserien hankintaan liittyvät) maksut siinä vaiheessa, kun maksu on suoritettu.

27. EU:n varainhoitoasetuksen 208 artiklan 4 kohdassa säädetyn mukaisesti¹³ tilintarkastustuomioistuin on tätä kertomusta ja tarkastuslausumaa laatiessaan ottanut huomioon riippumattoman ulkopuolisen tarkastajan yhteisyrityksen tilien osalta suorittaman tarkastustyön.

28. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoa kyseenalaiseksi.

TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINTO

Varainhoitovuoden 2017 talousarvion toteuttaminen

29. Varainhoitovuoden 2017 lopullisessa talousarviossa oli maksusitoumusmäärärahoja 183,9 miljoonaa euroa ja maksumäärärahoja 290,1 miljoonaa euroa.

Maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 98 prosenttia ja maksumäärärahojen käyttöaste 83 prosenttia.

Monivuotisen talousarvion toteuttaminen seitsemännen puiteohjelman yhteydessä

30. ARTEMIS- ja ENIAC- yhteisyritysten toiminta päättyi kesäkuussa 2014. Ne olivat siihen mennessä tehneet sitoumuksia seitsemänneistä puiteohjelmasta rahoitettavia operatiivisia toimia varten 623 miljoonan euron verran (ARTEMIS-yhteisyrityksen osalta 181 miljoonaa euroa ja ENIAC-yhteisyrityksen osalta 442 miljoonaa euroa). ECSEL-yhteisyrityksen tileille oli vuoden 2017 loppuun mennessä kirjattu asiaankuuluvia maksuja yhteensä 488 miljoonan

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012 (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

euron verran (ARTEMIS-yhteisyrityksen osalta 148 miljoonaa euroa ja ENIAC-yhteisyrityksen osalta 340 miljoonaa euroa).

Monivuotisen talousarvion toteuttaminen Horisontti 2020 -ohjelman yhteydessä

31. EU suoritti vuoden 2017 loppuun mennessä kaikkiaan 377 miljoonan euron käteissuoritukset enintään 1 185 miljoonan euron määrästä, joka myönnettiin Horisontti 2020 -ohjelmasta maksettavaksi ECSEL-yhteisyritykselle sen elinkaaren aikana.

32. ECSEL-yhteisyrityksen 28 osallistujavaltion on rahoitettava ECSEL-yhteisyrityksen operatiivisia toimia ainakin 1 170 miljoonalla eurolla. Vuoden 2014, 2015 ja 2016 ehdotuspyyntöihin osallistui 19, 21 ja 24 osallistujavaltiota. Vuoden 2017 loppuun mennessä niiden tekemien sitoumusten määrä oli 404 miljoonaa euroa ja niiden suorittamien maksujen määrä oli 150,5 miljoonaa euroa (13 prosenttia kaikista vaadituista rahoitusosuuksista). Horisontti 2020 -hankkeiden täytäntöönpano oli tosin vasta alussa, mutta osallistujavaltioiden rahoitusosuuksien ilmeisen alhainen taso johtui siitä, että tietyt osallistujavaltiot ottavat kulut huomioon ja raportoivat niistä vasta tukemiensa hankkeiden loppuvaiheessa.

33. Teollisuutta edustavien osakkaiden oli suoritettava 1 657,5 miljoonan euron rahoitusosuudet yhteisyrityksen toimintaa varten. Vuoden 2017 lopussa yhteisyritys arvioi, että teollisuutta edustavien osakkaiden maksamien luontoissuoritusten määrä oli 421 miljoonaa euroa.

34. Teollisuutta edustavien osakkaiden kokonaisrahoitusosuudet olivat näin ollen vuoden 2017 loppuun mennessä 421 miljoonaa euroa. EU:n käteissuoritukset olivat puolestaan 377 miljoonaa euroa.

35. Yhteisyritys oli sitonut sille osoitetusta 1 204,7 miljoonan euron¹⁴ suuruudesta operatiivisten ja hallinnollisten määrärahojen enimmäismäärästä vuoden 2017 loppuun

¹⁴ Tämä määrä sisältää enimmäismäärän yhteisyrityksen toiminta- ja hallintokuluihin suunnattuja EU:n käteissuorituksia (1 185 miljoonaa euroa) ja teollisuutta edustavien osakkaiden käteissuoritukset yhteisyrityksen hallinnollisiin kustannuksiin (19,7 miljoonaa euroa).

mennessä 455 miljoonaa euroa ja suorittanut maksuja 314 miljoonaa euroa. Kyse oli lähinnä Horisontti 2020 -ohjelman ensimmäisen vaiheen hankkeita koskevasta ennakkorahoituksesta.

SISÄISET KONTROLLIT

Hallinnolliset menettelyt

36. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi vuoden 2017 osalta huomattavia puutteita hallinnollisia palveluita koskevien hankintamenettelyjen hallinnoinnissa (esim. valitun hankintamenettelyn epätarkoituksenmukaisuus, tarjottavien palveluiden puutteellinen määrittely, muutosten vahvistamisen viivästyminen).

37. Yhteisyritys ei ollut myöskään dokumentoinut vuonna 2017 kunnolla poikkeuksia koskevaan luettelonsa toimivan johdon sivuuttamia kontrolleja eikä poikkeamia vakiintuneista prosesseista ja menettelyistä. Tilanne heikentää toimivan johdon mahdollisuuksia varmistaa sisäisen valvonnan prosessien vaikuttavuus ja lieventää nopeasti menettelyihin liittyviä puutteita.

MUUT ASIAT

Teollisuutta edustavien osakkaiden osuuksista koituva vipuvaikutus

38. Yksi yhteisyritysten päätavoitteista on koota maksuosuuksia toiminta-alansa teollisuutta edustavilta osakkailta. Yhteisyrityksen perustamisasetuksen mukaan toimilla saavutettavan vipuvaikutuskertoimen on oltava vähintään 1,42¹⁵. [Vipuvaikutuskertoimen vähimmäismäärä on 0,7, jos huomioon otetaan kaikki julkinen rahoitus sekä Horisontti 2020 -puiteohjelmasta että osallistujavaltioilta¹⁶.]

¹⁵ Teollisuutta edustavien osakkaiden yhteisyrityksen operatiivisiin toimiin osoittamien luontoissuoritusten vähimmäismäärä (1 657,5 miljoonaa euroa) jaettuna EU:n yhteisyritykselle myöntämän käteissuorituksen enimmäismäärällä (1 185 miljoonaa euroa).

¹⁶ Teollisuutta edustavien osakkaiden yhteisyrityksen operatiivisiin toimiin osoittamien luontoissuoritusten vähimmäismäärä (1 657,5 miljoonaa euroa) jaettuna EU:n ja osallistujavaltioiden yhteisyritykselle myöntämällä kokonaismäärällä (2 355 miljoonaa euroa).

TIETOJA KOMISSION LAATIMISTA ARVIOINNEISTA

39. Komission loppuarviointi ARTEMIS- ja ENIAC-yhteisyritysten toiminnasta seitsemännen puiteohjelman yhteydessä kattoi jakson 2008–2013¹⁷. ECSEL-yhteisyrityksestä Horisontti 2020 -puiteohjelman yhteydessä laadittu väliarviointi käsitteli vuosia 2014–2016¹⁸. Arvioinnit tehtiin yhteisyrityksestä annettujen neuvoston asetusten¹⁹ mukaisesti riippumattomien asiantuntijoiden avustuksella. Niissä käsiteltiin yhteisyritysten tuloksellisuutta relevanssin, tehokkuuden, vaikuttavuuden, johdonmukaisuuden ja EU:n tason lisäarvon näkökulmasta. Lisäksi käsiteltiin avoimuutta ja tutkimuksen laadukkuutta. Arviointien tulokset oli otettu huomioon raportissa, jonka komissio lähetti Euroopan parlamentille ja neuvostolle lokakuussa 2017²⁰.

40. Yhteisyritys laati vastauksena arvioijien antamiin suosituksiin²¹ toimintasuunnitelman, jonka yhteisyrityksen hallintoneuvosto hyväksyi huhtikuussa 2018. Toimintasuunnitelma sisältää monia erilaisia toimia, jotka yhteisyrityksen on tarkoitus toteuttaa²², ja osa niistä on

¹⁷ *Final evaluation of the ARTEMIS and ENIAC Joint Undertakings operating under FP7*
<https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/artemis-eniac.pdf>

¹⁸ *Interim evaluation of the ECSEL Joint Undertaking (2014–2016) operating under Horizon 2020*
<https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/ecsel.pdf>

¹⁹ ARTEMIS-yhteisyrityksen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 74/2008 11 artiklassa, ENIAC-yhteisyrityksen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 72/2008 11 artiklassa ja ECSEL-yhteisyrityksen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 561/2014 11 artiklassa tarkoitetut lakisäätiset komission arvioinnit.

²⁰ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja. *Interim Evaluation of the Joint Undertakings operating under Horizon 2020* {SWD(2017) 339 final}.

²¹ Arvioijat antoivat esimerkiksi seuraavat suositukset: elektronisten komponenttien ja järjestelmien osalta olisi määritettävä selkeä pitkän aikavälin tutkimus, kehitys- ja innovointistrategia; yhteisyrityksen kolme teollisuusjärjestöä olisi integroitava paremmin toisiinsa; olisi edistettävä hankkeiden valintaa korostaen tutkimustoimien vertikaalista yhdentymistä; pk-yritysten osallistumista olisi lisättävä ja tutkittava synergiamahdollisuuksia muiden yhteisyritysten kanssa; hallintoa olisi kevennettävä ja keskityttävä strategiaan; arviointi- ja raportointimenettelyjä olisi järjeistettävä; jäsenvaltioita olisi kannustettava sitoutumaan ECSEL-toimien monivuotiseen rahoitukseen; olisi kehitettävä tarkoituksenmukainen mittaustapa hankkeiden toteuttamista ja vaikutusta varten ja parannettava hanketulosten jäljitettävyyttä ja uudelleenkäyttöä.

²² Toimintasuunnitelmaan sisällytettiin esimerkiksi seuraavat toimet arvioijan suositusten perusteella: kokeilutuotantolinjojen käytön edistäminen uusien toimijoiden, erityisesti

jo käynnistetty²³. Suurin osa toimista on määrä toteuttaa vuosina 2018 ja 2019, kun taas osan toimista katsottiin olevan yhteisyrityksen toimintamahdollisuuksien ulkopuolella²⁴.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Neven Matesin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 2. lokakuuta 2018 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen

puolesta



Klaus-Heiner LEHNE

presidentti

pk-yritysten, kohdalla; vertikaalisesti integroitujen ehdotusten edistäminen korostamalla innovoinnin, vaikutuksen ja toteuttamisen osalta saavutettavaa lisäarvoa; useampien yhteisyrityksen osallistujavaltioiden kannustaminen ja tukeminen, jotta ne lisääisivät monivuotisia rahoitussitoumuksiaan; yhteistyö muiden yhteisyritysten kanssa; hankevaikutusten arvioinnin kannalta tehokkaiden lähestymistapojen analysointi ja relevanttien keskeisten tulosindikaattoreiden määrittäminen.

²³ Jo käynnistettyjä toimia: elektronisia komponentteja ja järjestelmiä koskevan uuden strategisen tutkimusohjelman (SRA) ja monivuotisen strategisen tutkimus- ja innovointistrategian (MASRIA) valmistelu sekä marraskuulle 2018 suunnitteilla oleva seuraavan elektronisia komponentteja ja järjestelmiä koskevan eurooppalaisen foorumin organisointi, johon yhteisyrityksen kolme teollisuusjärjestöä osallistuvat aktiivisesti.

²⁴ Yhteisyritys katsoi esimerkiksi, että arvioijan esittämä suositus jäsenvaltioiden osallistumissääntöjen ja kansallisten korvausosuuksien harmonisoinnista ylittää yhteisyrityksen toimivallan.

Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

Vuosi	Tilintarkastustuomioistuimen huomautus	Korjaavan toimenpiteen tilanne (Toteutettu / Kesken / Tekemättä)
	<i>Petostentorjuntastrategia</i>	
2015	<p>Yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien säännösten mukaan yhteisyrityksen talousarvio on toteutettava vaikuttavien ja tehokkaiden sisäisen valvonnan standardien mukaisesti; sisäisessä valvonnassa on otettava huomioon petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisy, havaitseminen, korjaaminen ja seuranta¹.</p> <p>Komissio vahvisti petostentorjuntastrategian kesäkuussa 2011, minkä jälkeen ensimmäinen yhteinen tutkimusalan petostentorjuntastrategia hyväksyttiin heinäkuussa 2012. Sitä päivitettiin maaliskuussa 2015, jotta voitiin ottaa huomioon Horisontti 2020 -puiteohjelmasta aiheutuvat muutokset². Tutkimusalan petostentorjuntastrategiaan sisältyy toimintasuunnitelma, joka on tarkoitettu tutkimusalan yhteisyritysten toteutettavaksi.</p> <p>ECSEL-yhteisyrityksessä on jo käytössä sisäisen valvonnan menettelyt, joiden avulla on tarkoitus saada kohtuullinen varmuus siitä, että petokset ja sääntöjenvastaisuudet ehkäistään ja havaitaan (maksujen ennakkotarkastukset, eturistiriitoja koskevat periaatteet, jälkitarkastukset avustusten saajien luona). ECSEL-yhteisyrityksen petostentorjunnan toimintasuunnitelma hyväksyttiin 11. marraskuuta 2016 ja sitä pannaan parhaillaan täytäntöön.</p>	Kesken
	<i>Eturistiriidat</i>	

2016	Yhteisyritys hyväksyi eturistiriitojen ehkäisemistä ja hallintaa koskevat säännöt, joiden tarkoituksena on lieventää hallintojärjestelmään liittyviä riskejä. Yhteisyritys ei kuitenkaan noudattanut johdonmukaisesti hallintoneuvoston päätöksessä GB.2 015,3 määritettyjä vaatimuksia.	Kesken
-------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------

¹ ECSEL-yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien säännösten 12 artikla.

² Muun muassa yhteisen tukikeskuksen perustaminen; keskuksen kuuluu keskitetty tarkastusyksikkö ja se kattaa EU:n tutkimusalan elinten yhdenmukaistetut liiketoimintaprosessit.

ECSEL-YHTEISYRITYKSEN VASTAUS

16. ECSEL-yhteisyritys haluaa korostaa, että tämä ongelma liittyy seitsemännen puiteohjelman oikeudelliseen kehykseen eikä näin ollen johdu yhteisyrittöksen toiminnasta.

Varainhoitovuoden 2016 tapaan yhteisyrittöys toteutti tammikuussa kansallisia varmistusjärjestelmiä koskevan laajan vuoden 2017 arvioinnin, jossa otettiin huomioon kansallisilta rahoitusviranomaisilta saadut seitsemännestä puiteohjelmasta rahoitettuja hankkeita koskevat 2 085 hankkeen päättymistä koskevaa todistusta ja 990 tilintarkastuslausuntoa. ECSEL-yhteisyrittöys on lisäksi pyytänyt tammikuusta 2018 alkaen kansallisia viranomaisia toimittamaan sille vuosittaisen vahvistuslausuman. ECSEL-yhteisyrittöys on saanut kansallisilta rahoitusviranomaisilta 20 lausumaa (yhteensä 25:stä), mikä vastaa 98,54:ää prosenttia rahoituksesta. Se toteaa, että tarkastuskertomus ja lausumat takaavat kohtuullisen suojan yhteisyrittöksen osakkaiden taloudellisille eduille.

34. Erityisesti vuosien 2014–2016 ehdotuspyyntöjen osalta haluamme korostaa, että tukipäätösten ja Horisontti 2020 -puiteohjelman sääntöjen mukaisesti yksityisten tuensaajien sitoumusten määrä oli 1 096 miljoonaa euroa, josta 841 miljoonaa euroa on toimialajärjestöjen jäseniltä (luontoissuorituksina) ja 256 miljoonaa euroa muilta kuin toimialajärjestöjen jäseniltä.

36. Talousarvio-, hankinta- ja hankintasopimusavustaja on nimitetty huolehtimaan kaikkien hallinnon palvelujen hankintamenettelyjen tehokkaasta hallinnoinnista. Talousarvio-, hankinta- ja hankintasopimusavustajan tehtävänä on varmistaa koordinoitu lähestymistapa ja keskittää hankintamenettelyt ja hankintasopimusten hallinnointi mukaan lukien sopimusvelvoitteiden valvonta ja seuranta sekä tuloksellisuuden hallinnointi. Asianomaisille yksiköille järjestettiin lisäksi erityisiä perehdytystapahtumia.

37. ECSEL-yhteisyritys on toteuttanut toimia varmistaakseen, että poikkeuksia koskevaan luetteloon dokumentoidaan asianmukaisesti valvonnan sivuuttamiset sekä vakiintuneista prosesseista ja menettelyistä poikkeamiset. Toimiin kuului erityisesti prosesseja ja menettelyjä koskevan sisäisen valvonnan standardin nro 8 tarkistaminen mukaan luettuna selkeä kuvaus tehtävistä ja vastuualueista sekä kaikista poikkeuksista ilmoittaminen sisäisen valvonnan ja tarkastuksen johtajalle. Poikkeuksia koskevaa luetteloä pidetään keskitetysti yllä ja päivitetään säännöllisesti. ECSEL-yhteisyrityksen koko henkilöstölle järjestettiin huhtikuussa 2018 koulutustilaisuus noudatettavista menettelyistä. Näillä toimilla tuetaan toimivan johdon valmiuksia varmistaa sisäisen valvonnan prosessien vaikuttavuus ja lieventää nopeasti menettelyihin liittyviä puutteita.